

Діяч державний — термін, який використовується засобами мас-медіа для позначення найбільш шанованих, авторитетних політ. діячів. Найбільш часто вживається у сфері міжн. або закордонних справ й застосовується до дипломатів, міністрів та інших відомих осіб держави.

Слід розрізняти формального і неформального Д.д. Статус першого пов'язаний із тим місцем і посадою, які він обіймає в держ. структурі вищого рівня (наприклад, мера міста, голову районної чи обласної адміністрації не прийнято вважати Д.д.). Його діяльність може і не отримати у громадян ніякої емоційної (позитивної чи негативної) оцінки, з урахуванням того, що за свою кар'єру йому не доводилося приймати якихось доленосних рішень щодо розвитку сусп-ва. Таких діячів швидко забувають. Проте, Д.д., які відповідально виконували свій громадянський обов'язок, зазвичай мали тривалу популярність та довгу видатну кар'єру.

Неформальний політичний діяч, на відміну від першого не обов'язково обіймає якусь високу посаду в державній ієрархії. Він може отримати всенародне визнання поза формального статусу Д.д., обумовленого певною владною нішею. Його статус як Д.д. пов'язаний із популярністю, яку він отримав завдяки власній діяльності, лідерським рисам характеру, моральною позицією, прийнятими доленосними рішеннями тощо. До таких слід віднести Мартіна Лютера Кінга, Джавахарлала Неру й інших. Заради стратегічних цілей, від яких інколи залежало майбутнє Вітчизни, Д.д. доводилося вдаватися до непопулярних заходів. Приміром, фельдмаршал М. Кутузов прийняв важке рішення залишити Москву і тим самим врятував рідну землю, визначивши наперед результат Вітчизняної війни.

Слід розрізняти поняття політик (politician) і Д.д. (statesman). В ідеалі наше розуміння справжнього політика і Д.д. співпадає. Однак в реальності це не завжди так. За основу відмінностей між Д.д. і політиком підсвідомо ставлять моральний імператив. Від політика на практиці, зазвичай, ніколи не чекають реалізації загальнонац. інтересів. Під «політиком» радше мають на увазі людину, що обслуговує приватні інтереси. У кращому випадку — це інтереси партії, або іншої організації, представником якої він є. В гіршому — це власні інтереси. З іншого боку, термін Д.д. позначає людину, яка вища за міжпартійні конфлікти й обирає той курс, що враховує інтереси більшості на довгострокову перспективу. За словами У. Черчілля, відмінність політика від Д.д. в тому, що політик думає про майбутні вибори, а Д.д. — про майбутнє країни.

Державним діячем політик стає тоді, коли перестає задовольняти лише миттєві бажання своїх виборців і починає допомагати їм усвідомити свої приховані реальні інтереси, які досяжні тому, що відповідають реальності і можуть бути гармонізовані з інтересами інших. Дуже часто, замість об'єктивної оцінки своєї діяльності, Д.д. зустрічає критики з боку громадян, повне нерозуміння своєї праці, а то й невинувдану злобу. Негативна дрібна риса чи помилка Д.д. може роздмухуватись до неймовірних розмірів, а позитивні, найцінніші риси і заслуги його забуваються до такої міри, що витворюється ілюзія повної невідповідності його до тієї праці, за яку він, з волі того ж народу,

брався. Однак справжній Д.д. часто повинен діяти раніше, ніж його підлеглі зрозуміють необхідність змін. Дещо цинічно це відображено в афоризмі, що приписують Гарі Трумену: «Політик — це той, хто уміє управляти державою. Державний діяч — це політик, що помер 15 років тому». («A politician is a man who understands government. A statesman is a politician who's been dead for 15 years.»). В здатності діяти, керуючись прихованою реальністю ситуації, всупереч очевидним зовнішнім проявам, полягає як мистецтво Д.д. так і критерій істинної його відповідності цьому статусу. /В. Корнієнко/